

הסודות (המוחלטים בהחלט) של משפחת מוסינזון

עם אחות כמו דבורה עומה, דוד כמו יגאל מוסינזון ושושלת שכוללת התאבדויות, בגידות ושקרים - לא מפתיע שהסופרת והפרסומאית ורד מוסינזון הוסללה לתעד את המורשת המשפחתית בספרה החדש ("המוסינזונים"). עכשיו היא מסבירה לרענון שקד למה זה לקח לה כמעט 50 שנה, מה חייב הגוש הליברלי לעשות בקמפיין הבחירות, ואיך זה שמרבה המכר ההיסטורי שלה מגיל 18, "דברים שצריכים לעבור" - לא ראתה כמעט כסף

זה

מסובך להתחיל בכלל להסביר באיזה אופן ורד מוסנזון היא אחותה למחצה של הסופרת האגדית דבורה עומר (בעצם לא כזה מסובך: אבא של שתיהן, משה מוסנזון, התחתן עם שלוש נשים שהולידו לו שישה ילדים) – אבל פשוט תאמינו. כמו שתאמינו שזלמן, סבא של ורד מוסנזון ודבורה עומר – אביו של משה – התחתן עם בת עשירים בשם דבורה שהתעקשה להעלות את שניהם ארצה, מתה כאן ממלריה, ואז התחתן עם אישה שנייה, נוצצת, בשם דבורה, ששנאה את הארץ וברחה לווינה כדי להיות מטופלת אצל זיגמונד פרויד, המקורי, להתהולל בלי סוף ולחזור לבסוף לבעלה זלמן, עם המאהב הווינאי שלה הנס, שלא הסכים לשחרר ונסחב איתה כל הדרך לישראל. וכאן היא וסבא זלמן הביאו לעולם את יגאל מוסנזון, אחיו למחצה של משה, ויגאל בתורו הביא לעולם את גילי ורנן ושלל ספרי חסמב"ה, ועוד נמשכת

השרשרת.

זה לא פשוט. זה מסובך.

אבל אלה סיפורים ישנים – גם אם עסיסיים בהחלט מסוגם – והם רבייתככים, יצרים, התאברויות (סבא זלמן ניסה להתאבר פעמיים. בשנייה הצליח), וכולם מאכלסים את הרומן החדש, המבוסס על סיפור לגמרי אמיתי – סיפור משפחתה – של ורד מוסנזון, "המוסינזונים" (הוצאת "ידיעות ספרים"). אם לקחת רק את כמות הטוויסטים בעלילה והדמויות המחופפות, גם אם לגמרי אמיתיות, שהספר הזה מחזיק, יש כאן סדרה נטפליקסית בפוטנציה, או לפחות את הספר על חלוצים צבעוניים ושרוטים מאוד בראשית ההתיישבות שמאיר שלו לא הספיק לכתוב. הכתיבה של מוסנזון קולחת, עשירה, חיה. כל מה שרציתם, או לא, לדעת על נפתולי משפחת מוסנזון-עומר לדורותיה נמצא כאן בפורמט חייבים להעביר-עמודי-לדעת-מה-נגמר. זה יופי.

העניין הוא שבואו נשים את זה בצד, כי כשאומרים "ורד מוסנזון" חושבים, לפני הכל, על צירוף של שלוש מילים בלבד: "דברים שצריכים לעבור".

כלומר, אם אתם ישראלים מעל גיל מסוים.

"דברים שצריכים לעבור", ספרה (ספרונה, למעשה) הראשון של מוסנזון, שאותו כתבה (שירבטה, למעשה) בגיל 18 וחצי, הוא מיתולוגיה ישראלית קטנה, ויש מצב שמדובר בספר הישראלי הנמכר בכל הזמנים. הספרון ההוא כינס בסך הכל את הגיגיה הנאיביים של מוסנזון הצעירה מאוד, לצד איוריה הנאיביים לא פחות – הרבה חתולים ועלים – והיה לישראל, בשנות ה-80, לפחות מה שיהיה "באדולפ" יותר מ-15 שנה מאוחר יותר, עם כ-200 אלף עותקים ידועים שנמכרו, וייתכן שהרבה מעבר לזה.

"לפני 15 שנה פגשתי את אבי שומר, מנכ"ל 'צומת ספרים', והוא אומר לי: תגדי, כמה אמרו לך שנמכר מ'דברים שצריכים לעבור'? אמרתי לו: מדברים על 150 אלף. והוא אמר: הייתה לי חנות ספרים בתקופה ההיא בתחנה המרכזית בירושלים, ואני אומר לך: הרבה, הרבה יותר", מוסנזון נזכרת.

היא נזכרת הרבה. היא מספרת סיפורים טבעית, כל דבר מזכיר לה סיפור משפחתי או פרטי, וזה עשוי היה להתיש אלמלא מוסנזון היא גם קופירייטריט בנשמתה – את רוב הקריירה האמיתית שלה העבירה במשרדי פרסום – והיא מנסחת את הדברים בדרכה השנונה. דוגמה: "אמא שלי, מלכה, עברה שואה במסלול המורחב: ברג'בלון, אושוויץ, צעדת המוות, לא פיספסה כלום ומעולם לא התעסקה בזה אחר כך. היא יצאה מהשואה אדם אופטימי, שמה, אוהבת אדם".

× × ×

מהבחניה הזו, מוסנזון רמות מתעתעת; ילדת קיבוץ נצחית של רגליים יחפות בפרדס ועל הרשא, אבל מי שהעבירה 45 שנה בין תל-אביב, ירושלים וניו-יורק, בין משרדי פרסום גועשים בתקופת שיאו האופנתי של הענף להקמת משרד מיתוג משלה ("זהות ושפה"), בטרם חזרה לאספסת ולקיבוץ נען במהלך מלחמת 7 באוקטובר,

"אישיה בלי עור"
דבורה עומר הצעירה

ומאז היא שם, יחפה שוב חלק גדול מהזמן. אני נוסע אליה לקיבוץ, חושש קצת להיכנס איתה לכל הדבר הזה שקשור ב"דברים שצריכים לעבור" – בכל זאת, היא הוציאה את הלהיט הגדול ביותר שלה בגיל 18 וחצי וכרגע היא בת 65 ועדיין נדרשת לדבר על זה – אבל מתברר שהיא מקדימה אותי, מיד שולפת ביוזמתה את הספר החום הקטן מספרייתה הגדולה ונוכרת איך התחילה פשוט למלא בציורים והגיגים מחברת ריקה שקיבלה או ממתנדרת בקיבוץ. "בחופש שלפני הצבא נסעתי לאחותי דבורה (עומר) והיא רצתה שאתן לה ציורים שלי. חשבתי שאני פשוט אתלוש מהמחברת כמה ציורים, אז לקחתי את המחברת איתי, וכשהגעתי אליה באה גם טלי אחיינית, ואמרה לי 'בואי, הולכים לסביון, לבית של אליעזר ז'ורבין'. השארתי את המחברת על הספה אצל דבורה, וכשחזרתי דבורה אמרה לי: 'הייתה כאן איזו מו'לית והיא רוצה להוציא את הספר שלך'. אמרתי: 'איזה ספר? לא כתבתי שום ספר', והיא ניפנפה במחברת ואמרה לי: 'זו לא את כתבת?' אמרתי לה: 'אה, זה סתם', והיא אמרה את המשפט המכונן: 'אולי זה סתם, אבל רוצים להוציא את זה'".

המו"לית ההיא, דליה פלד, זיהתה את הפוטנציאל המסחרי של הגיגי מוסנזון הבוסריים (דוגמה: "כמה שכואב לך עכשיו", אמרו לך פעם כשקיבלת מכה, 'עוד יכול לכאוב יותר') והוציאה את הספרון לאור כשמוסנזון עצמה כבר הייתה בצבא.

"ואיך שזה יצא התחילו ניסים, אין לי הסבר אחר", היא אומרת. "המהדורה הראשונה, אלף ספרים, נעלמה בתוך שבועיים. הרפיסו עוד מהדורה של 2,000 עותקים – נעלמה מיד. הוציאו עוד 4,000. בחצי השנה הראשונה עפו 20 אלף ספרים. יש לזה הסבר? לא. זה לא ספר טוב במיוחד, הוא ילדותי, האיורים מפגרים, זה ספר של ילדה! אבל אני באמת מאמינה, מגיל צעיר, שיש מי שמסדר לי את

"מספר סיפורים ענק".
עם אביה, משה

קיבוצניקית. אמרתי: שכר דירה זה בערך 100 דולר? אז יהיו לי עוד 100 דולר, אני אהיה די עשירה! הגעתי לעיר, הייתי ילדה אנרגטית ודליה סידרה לי לעבוד בסטימצקי ואז פנה אליי מאיר עזריאל מ'מעריב' לכתוב למוסף 'קריאת ביניים', וזהו".

מוסנזון תיכננה להמשיך בחייה ללא הפרעות נוספות, "אבל אז היה שבוע הספר ודליה אמרה לי שאני צריכה לבוא לחתום. אז נסעתי לשם עם דבורה ופתאום גיליתי שאני להיט. יהונתן גפן נתן לי ספר שלו, רשם את מספר הטלפון שלו ואמר לי: 'תתקשרי בערב'. לא התקשרתי, כי הייתי אצל

דבורה, אבל בכל זאת, יהונתן גפן אמר לי 'תתקשרי בערב!' זה לא קורה באמת! כל המו"לים באו אליי והתברר שזה בסט-סלר היסטרי, כל עותק עלה שמונה שקלים להדפסה ונמכר ב-60, במושגים של היום. אז דליה עשתה ממנו המון, המון כסף".

והיית מפורסמת?

"קצת. הייתי ב'שעה טובה' אצל מני פאר, סמדר שיר כתבה עליי ב'מעריב', קיבלתי הרבה מאוד הצעות ואת רובן לקחתי, והיו הרבה בחורים לתקופות קצרות. הייתי מאוד סקרנית ונהנית מהחיים".

היום היו קוראים לזה "משתרללת".

"כן. כזו".

אחד השירים הידועים בספר אמר: "האהבה היא לא דבר קבוע, היא פונקציה של מקום, זמן ומצב/ יש רגעים שאני אוהבת אותך, יש רגעים שאני אוהבת אחרים, אבל אין דבר כמו לאהוב תמיד". את עוד עומדת מאחורי זה?

"יגאל מוסינזון היה נכנס אלינו הביתה ומתחיל לדבר: אמרו עליי ככה, כתבו עליי ככה. אבא שלי הסתפק בהמהום. לא קראתי את החסמב"ות - פעם התחלתי את הספר הראשון ואבא שלי אמר לי: 'את יודעת, ורד? את יכולה לקרוא גם ספרים טובים'"

"זה נכון. השיר הזה בכלל נכתב כמכתב לבחור בשם קלייב, שהיה חבר שלי חצי שנה, נסע להורים שלו בדרום-אפריקה, בזמן שלא היה כאן התאהבתי בחבר שלו רועי, וכשהוא חזר וגילה את זה הוא הסתובב לילה שלם בירושלים שבור לב ורק ניסה להידרס. הוא נורא נפגע. מתוך רצון להסביר לו כתבתי את המכתב הזה, ובסוף עוד כתבתי שם: 'גם אם מחר זה יהיה אחר – אתמול זה היית אתה'. כזה חוסר רגישות ברמות-על! אבל אז חשבתי שזאת האמת".

כתבת בספר גם: "הייתי רוצה לנסות מהכל, למעט מכל דבר".

"וזה הייתה הצהרת כוונות מאוד מדויקת. זה מה שרציתי. ואני עדיין רוצה".

× × ×

מוסנזון – קארה בלונדיני, תווי הפנים המשפחתיים העדינים שמזכירים את אחותה היפה דבורה, המבוגרת ממנה ב-28 שנה – כבשה אז את תל-אביב המנומנמת בשעטה. היא למדה רישום אצל דני קרמן ("הייתה לי החוצפה לבקש ממנו ללמד אותי, הוא היה בן

40, אני בת 21, אבל העולם מאוד מאיר פנים לילדות בנות 21 שנראו פחות או יותר בסדר", ששיגר אותה ללימודים בבצלאל שאליהם לא יכולה הייתה להתקבל ("לא הייתה לי בגרות, כי הפסקתי ללמוד מתמטיקה בכיתה ג'") אבל התקבלה בכל זאת, ושם הכירה את גל פרידמן, מי שיהיה בעלה ואבי בתה. "הוא היה הבחור הכי יפה בבצלאל באותה שנה, גבוה ותכול עיניים, וזה מה שעניין אותי אז. שום דבר אחר לא".

אחרי שנזרקה מבצלאל ("ראש המחלקה ירום ורדימון קרא לי ואמר: 'אין לנו ספק שאת מאוד מוכשרת, רק שאין לנו מושג במה'") ועברה לניו-יורק עם פרידמן, שמצידו חזר לארץ בתוך זמן קצר והשאיר אותה שם ("גיליתי שם מיהו ולא התלהבתי כל כך", מוסנזון עברה לתקופה הבאמת פרועה של חייה: היא השיגה עבודה ככרמנית בטופלסבר.

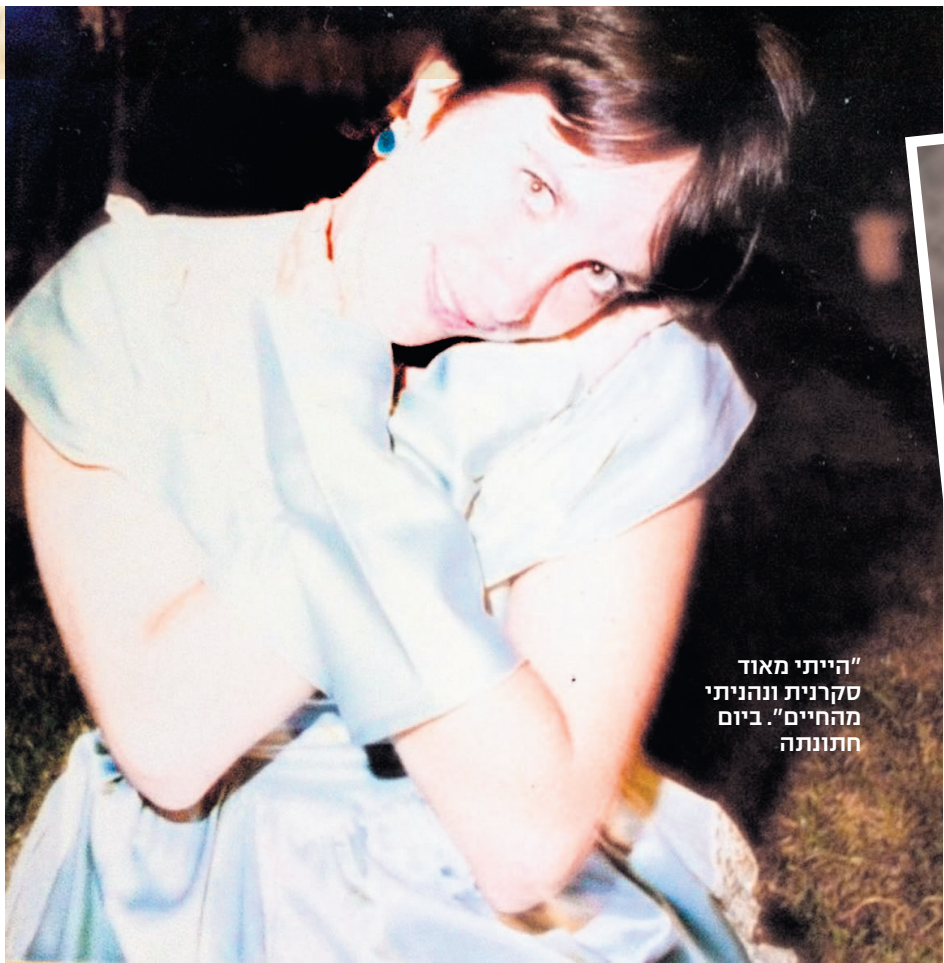
"אני לא הייתי צריכה להיות בלי חולצה, אבל גיליתי שככל שאני מתלבשת יותר פרובוקטיבי – הטיפים גדלים. גזרתי חולצות, גרביונים, חצאיות ממש קצרות, וזאת העבודה הכי טובה שהייתה לי בחיים; הייתי עושה בין 500 לאלף דולר ליום רק מטיפים – טיפ של 100 דולר היה דבר טריוויאלי – ולפעמים קנו לי 15 משקאות במשמרת. הייתי יוצאת משם בשמונה בערב, העולם מסתובב סביבי, רעבה נורא, קונה שני משולשי פיצה, עושה מהם סנדוויץ' ואוכלת".

אז נגמרה לה הוויזה והיא נאלצה לחזור. "דבר ראשון שגל עשה היה להחביא לי את הדרכון והוא לא הסכים להחזיר לי אותו, אז נאלצתי להישאר בארץ. ביום ששי אחד אחד הוא הביא לי מודעה מהעיתון שפרסום 'אריאל' מחפשים 'אריות', ובדיוק הגיע אלינו חבר קודם שלי, טייס – כי באיזשהו שלב עשיתי קולקציה של טייסים – ואמר שיסדר לי פגישה עם מודי כידון".

משם התחילה הקריירה שלה בפרסום, וגם לכל אורכה מוסנזון תקדיש זמן, מדי שנה, לפרויקט שלא תשלים עד ממש עכשיו: כתיבת "המוסינזונים".

× × ×

הספר הזה התחיל למעשה בגיל 15, היא אומרת, כשאבא שלה, סופר ועורך נחשב בעצמו, תפס אותה וביקש לדבר. "הוא אמר: 'תשמעי, יש את הספר של המשפחה, אני לא אכתוב אותו – ניסיתי, לא הצלחתי – ודבורה לא תכתוב אותו כי היא כותבת את הסיפורים שלה. זה עובר אלייך'. הייתי בת 15 וחצי עם ביטחון עצמי מופרז ובטוחה שאני יכולה לעשות הכל בחיים חוץ ממתמטיקה, ואמרתי:

"הייתי מאוד סקרנית ונהניתי מהחיים". ביום חתונתה

הפגיעה דבורה, שחווה ילדות קשה כשננטשה בקיבוץ בגיל 11 לאחר שאמה נהרגה מכדור תועה, אבל בשל החשש מהבריטים גרמו לה להאמין שהתאבדה, ואביה משה, ששירת בבריגדה, שלח לה מכתבים אבל מעולם לא הופיע כדי להיות לה לאב בפועל, "זוהי חשבון פתוח שיש לי איתו", מוסנזון אומרת. "דבורה הייתה ממש אישה בלי עור, הכל נגע בה. טלי, בתה, סיפרה לי שפעם היא ביקשה ממנה לכתוב לה חיבור לבית הספר ודבורה אמרה: 'אבל מה יקרה אם המורה תיתן לי אפס?' רון, הבן שלה, היה מביא חברים שלו לראות אותה – וכלפי כל העולם היא הייתה דבורה עומר המפורסמת, כלפי עצמה היא הייתה רק דבורי – היא שנאה את השם שלה – ילדה נטושה ובודדה לגמרי, שהכי פחדה שישלחו אותה לבית יתומים".

בסוף ימיה היא חלתה. "זה היה מזעזע. הייתי באה לבקר אותה פעם בשבועיים – שבוע קודם הייתי בלחץ מהביקור, ושבוע אחר כך בכאב לב מהביקור. היא הפסיקה לדבר אבל דיברתי אליה, לא יודעת מה היא קלטה. הייתה לי הרגשה שהיא כלואה בתוך

"בשני הסיבובים הקודמים המדינה הגיעה ל־75 שנה, אנחנו ב־76 ומתפרקים. כל שבט חושב שהוא היחיד שמגיע לו לחיות כאן והאחרים מיותרים. תוך שני דורות לא תישאר ישראל שלי. אנשים שעושים עשרה ילדים יהיו הרוב, אבל אחרי שאני אלך, לא אכפת לי"

נתתי לו חתולה והיא מתה אצלו אחרי יומיים – אבל אני לא ממש בקשר איתו". גם יגאל נחשב לסוג של שערורייה בזמנו. איך התייחסו אליו במשפחה?

"לא היה אז טלפון וכל שבת אבא שלי היה יוצא החוצה, בודק את מזג האוויר ואומר: יבואו אורחים. ובאמת באו חברים שהיו איתו בבריגדה וסופרים שהוא גידל – הוא הרי ערך את 'ממעלה' ופירסם גם את דבורה – וכשהוא היה שומע את האוטו של יגאל מתקרב, משהו בחיך שלו נעלם והוא היה אומר 'נו, טוב'. יגאל היה נכנס בצעדים גדולים – הוא היה גבוה ואבא שלי נמוך – אומר לאמא שלי: 'תכיני לי קפה', מוציא את הברודוויי 100 שהוא עישן ומתחיל לדבר: עשיתי ככה, אמרו עליי ככה, כתבו עליי ככה. דיבר. אבא שלי הסתפק בהמחמה. אבא היה במחסום כתיבה תמידי בגללו".

מה שאי־אפשר לומר על אחותה למחצה דבורה עומר, כלת פרס ישראל ומחברת עשרות רבי־מכר. "היינו מאוד קרובות, היא סיפרה לי את כל הסודות שלה, והערצתי אותה – היא הייתה בעיניי הכי יפה, הכי חכמה, הכי מצליחה, הכי סופרת – ואחות שלי".

מוסנזון שולפת ספר ישן של עומר ובו הקרשה שדבורה כתבה לה: "אם אכתוב לך מה ואיך אני מרגישה כלפיך, הנייר יסמיק, והרי אנחנו קשוחים ומאופקים. אם לא היית, חלילה, היו צריכים להמציא אותך, בשבילי לפחות".

לא הרגשת קצת בצילה? לא קינאת בהצלחה הגורפת שלה?

"לא. שמע, בגיל 18 וחצי יצא 'דברים' שצריכים לעבור' ונעשיתי פרסונה בפני עצמי, ואף פעם לא הרגשתי בתחרות איתה". מוסנזון – הרברנית, החברותית, טורפת החיים – היא כנראה האנטיזה לאחותה

עטיפת הספר

אין בעיה, אני אכתוב. וכשאני אומרת משהו – גם אם בקלות דעת – אני מחויבת. בגיל 20 כתבתי אותו פעם ראשונה ועזבתי את זה. וכל פעם, סביב היוםולדת שלי, הייתי חוזרת לספר הזוהי לחודשיים־שלושה".

זה לא הספיק אף פעם. נדרשה מגפה עולמית כדי שמוסנזון תשב מדי יום משמונה וחצי בבוקר עד שמונה בערב ורק תכתוב, "זה מה שהחזיק אותי".

התוצאה היא באמת הספר שדבורה עומר יכולה ואולי הייתה צריכה לכתוב, ומעולם לא כתבה. הכתיבה העשירה ב"המוסידנות" לא יכולה שלא להזכיר משהו מכתביה של עומר, והעלילה המשפחתית העסיסית – שמוסנזון לקחה לעצמה את החירות לדמיין לפרטי פרטים – עושה אחת ולתמיד סדר בחייהן של שלל דמויות שנעו בין חלוציות, הפקרות, התאהבות, יצירה וקפיצה מבניינים. "כשהייתי ילדה הייתה לנו גינה אדירה עם גן ורדים מטורף ובוסתן פירות, וכל יום אחר הצהריים אבא שלי היה קם משנת הצהריים ברבע לארבע, אומר שהוא צריך 'להביס את מלאך העצלות' והיינו הולכים לגינה, הוא היה עובר שם ואני יושבת על שרפרף קטן ירוק ומקשיבה ושואלת שאלות. נורא אהבתי את הסיפורים המשפחתיים שלו, והוא היה מספר סיפורים ענק – אני וגם דבורה ירשנו ממנו את היכולת הזאת, וזה הבסיס לספר".

אבל אבא שלך, משה, היה הכותב הפחות ידוע במשפחה, ואחיו למחצה יגאל – שנולד לאמא דבורה החוללת – לקח את כל התהילה בתחום.

"יגאל היה חובב שערוריות. לא קראתי את החסמבות, אז אני לא יודעת – פעם התחלתי לקרוא את הספר הראשון שהוא הביא לי, ואז אבא שלי ראה את זה ואמר 'את יודעת, ורד?' את יכולה לקרוא גם ספרים טובים'. מאותו רגע לא קראתי אף חסמב"ה".

בכלל נדמה, גם מהספר, שיש לכם במשפחה קצת חיבה לתככים ולשערוריות. אולי גילי מוסנזון – עם הפקת סרטי הפורנו והאורגיות – הוא רק המשך טבעי? "גילי הוא הבן של יגאל, ואבא שלי ויגאל היו מאוד־מאוד שונים. דבורה ואני קצת שונות מגילי. תראה, אני מחבבת אותו – פעם

"גם וגם וגם. בשני הסיבובים הקודמים המדינה שלנו הגיעה ל־75 שנה, אנחנו ב־76 ומתפרקים. כל שבט חושב שהוא היחיד שמגיע לו לחיות כאן והאחרים מיותרים. לטווח ארוך זה לא יעבוד, אבל כל עוד אני אהיה כאן, זה יעבוד. אחרי שאני אלך, לא אכפת לי. הילדה שלי בת 37, היא חיה בטורונטו".

חשבת לעבור לשם?

"אני אוהבת את הארץ הזאת ומאוד־מאוד אוהבת את הקיבוץ. הייתי 45 שנה מחוץ לקיבוץ, ואז חזרתי למקום שאני כבר לא מכירה, חוץ מהעצים שנשארו אותם עצים. והחברים הוותיקים".

מה אבא שלך, משה, ויגאל מוסינזון היו אומרים על ישראל של נתניהו או על 7 באוקטובר?

"אבא שלי היה מת חזרה מיד. אם הוא היה מתעורר לשנייה ומסתכל מסביב לראות רגע מה קורה, הוא היה אומר 'סליחה, אני מעדיף בקבר'. יגאל אולי היה מתעניין במה כותבים עליו".

כמו שעשתה את קמפיין רבין המנצח בשעתו, מה היית מיעצת היום למחנה המרכז־שמאל?

"שיבחרו מנהיג ושכולם יתייצבו מאחוריו. אם לבנט יש סיכוי – שכולם יהיו איתו, גם אם הדעות שלו לא זהות לשלי. הוא היה ראש ממשלה טוב בתקופה הקצרה שהיה, והוא מסוגל לפנות למספיק אנשים שנפל להם האסימון שביבי הוא פשוט זוועה מהלכת ואדם בלי גרם חמלה או אותנטיות". את יודעת שהוא ימין מובהק.

"אני יודעת שיש לו סיכוי. אני בכלל לא עסוקה באידיאולוגיות או באסטרטגיה, רק בטקטיקה".

× × ×

עכשיו מוסנזון שוב בקיבוץ נען, שבו גדלה. הקריירה הממושכת שלה ככתיבה בעולם הפרסום והמיתוג – גיתם, קשר בראל, יהושע, קמפיין בחירות '92 לרביין ומפלגת העבודה – מאחוריה. "עבדתי משבע בבוקר עד עשר בערב, הילדה שלי בר הייתה באה אליי אחרי בית הספר, אני בשיבות בלי סוף וכולם מעסיקים אותה, עד שהייתה מתחילה לבכות ואז היינו הולכות הביתה".

עכשיו היא מסתכלת, ממצמצמת, אל החיים שמחוץ למשרדים המעוצבים ההם, ולא

מתגעגעת במיוחד. "העולם השתנה, עולם הפרסום הוא משהו אחר לגמרי היום. הסרטים שמופקים איומים, כמעט הכל עם סלבריטיו, אין קריאייטיב ממש – פשוט לא קיים יותר, היחיד שעוד עושה קריאייטיב זה גרעון עמיחי בחברה שלו. אני לא סובלת לראות כיום פרסומות, לא יכולה להתחבר לזה. זה זבל".

ייתכן שבאופן רחב יותר, ישראל הנוכחית כבר לא ממש באותו עמוד עם משפחות כמו מוסנזון־עומר? שאתם נתפסים כהגמוניה ישנה?

"לא יודעת. אני חושבת שבישראל שלי אנחנו מופרים וזוכים לאהדה, אבל אני יודעת שתוך שני דורות לא תישאר ישראל שלי. אנשים שעושים עשרה ילדים יהיו רוב מוחלט, ואנחנו רק אפיזודה".

מה זו ישראל שלך? חילונים? ליברלים? אשכנזים?

"שונים". יגאל מוסנזון ודבורה עומר

ב"דברים שצריכים לעבור" כתבת קטע כזה: "אני בת 18 וכמה ימים / יש לי עוד הזמן שנים / והמון דברים לעבור / אבל זה לא מטושטש את העובדה / שכבר עברתי הזמן דברים חדשים / שהפכו לישיבים וידיעים שקשה להאמין / שפעם היו שייכים לעתיד". זה עדיין בתוקף, או שכבר עברת את הרוב?

"זה בתוקף. יש לי עוד הרבה דברים לעבור".

הגיל לא מפחיד?

לא. תשמע, אני בת 65, אין לי מושג איך המספר הזה מתחבר אליי, אני לא עושה בוטוקסים ולא שום טיפולים, אני נראית לעצמי בסדר. ויש לי עוד מלא דברים לעבור. הנה, ברגעים אלה ממש הספר החדש שלי עושה את דרכו מבית הרפוס אליי. x

raanan@y-i.co.il